

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice št. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Štatisopna petit-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju dajo se popust. — Velja za Ljubljano v upravnistvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gld., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 50 kr. in za jeden mesec 86 kr.

Štev. 238.

V Ljubljani v ponedeljek, 19. oktobra 1885.

Tečaj II.

Razmere na vzhodu.

Neka tisiina, kakor jo večkrat opazujemo pred bližajočim se viharjem, vlada sedaj na balkanskem poluotoku. Se je vse tiho, vse mirno, a zdaj zdaj bati se je, da poči usodepolna prva puška. Vojne tvarine nagromadene je na balkanskem poluotoku v velikanski meri, in čudno je le to, da do sedaj še ni tekla kri. Upanje, da se stvari razmotajo mirnim potom, gine od dne do dne bolj. Nada, koja se je stavila v posvetovanje zastopnikov evropskih vlastij v Carigradu, ni se spolnila. Pričakovalo se je, da se diplomatom posreči najti ona pota, ki bi zamogla privedi, če tudi po dolgih in trudapolnih ovinkih, do zaželenega smotra. A dejanske razmere so take, da poslanikom navzlic tritedenskemu posvetovanju ni bilo mogoče dobiti pravega izhoda. Spomenica, koja se je kot sad dolgotrajnega razgovarjanja poslanikov proglasila, izreka nedotakljivost berlinske pogodbe, a ne zahteva ob enem od zedinjene Bolgarije, da se zopet razkroji. Uže v tem tiči velika težava. Nedotakljivost berlinske pogodbe in zedinjena Bolgarija, to sta dva pojma, katera je težko spraviti v soglasje. Da konferencija poslancev te zahteve Bolgarije ni izrekla, je po vsem umljivo. Bolgarija združila se je z Rumelijo v najlepšem redu, brez prelivanja krvi, da bi pa se te dve deželi ne dali tako mi nim potem zopet razkrojiti, je več kot gotovo. O tem prepriča nas mnogobrojna bolgarska vojska, o tem prepriča nas nepopisljivo navdušenje, s katerim je prijel vsak Bolgar za orožje, da se bojuje za svoj v zedinjenji Bolgarije uresničen uxor. Zato pa so namignili tudi zastopniki vlastij knezu Aleksandru in sultanu, da naj po-

postopata previdno, ali z drugimi besedami, da naj se lepo sporazumeta. Ta sporazum je se ve da le tedaj dosežen, ako se sultan sprijazni s to mislijo, da vzhodne Rumelije ni več in da je odslej le jedna daleč onkraj Balkana segajoča Bolgarija.

Da bi se dal ta sporazum doseči, o tem nikakor ne dvojimo. Turčija je v zadnjih letih imela dovelj priložnosti spoznavati, kaj se pravi ravnati zoper nasvet evropskih velevlavstij. Po britkih izkušnjah, ki jih je doživela v preteklih desetih letih, ni se bati, da bi Turčija ne storila vsega, kar je le v njeni moči, da vstreže želji Evrope. O tem uverjeni smo tem bolj, ker so moči turške države v vsakem oziru tako oslabele, da bi bilo nevarno meriti jih z onimi ravno razvijajočih se sosednih držav. Tu bi tedaj nevarnost ne bila tako velika, a nekaj družega je, kar se ne sme puščati iz oči. Največjo hvalo bil bi svet dolžan carigradski konferenci tedaj, ako bi se ji bilo posrečilo pregnati ono nevarnost, ki preti od grške, posebno pa od srbske meje sem. Tu so kraji, nad kojimi se zbirajo z bliskom in gromom preteči oblaki. Posebno opasne so zadeve v Srbiji. Evropa lahko povzdigne veljavni svoj glas pri kralju Milanu ter mu odsvetuje stopiti s svojo armado čez mejo, a vprašanje je, če ne bode glas srbskega ljudstva močnejši, silnejši. S proglasom poslaniške spomenice postal je položaj kralja Milana težavnejši, nego je bil kdaj. Dosedaj kazala je srbska vlada lahko na to, da so vlasti Srbiji nasproti prijazne, tolažila je lahko razburjene duhove s tem, da konferencija poslanikov Srbije ne bo zabila. Zdaj, ko je sklep te konferencije znan, ko je postalo jasno, da evropskim vlastem nikakor ni na misli, dovoliti novo delitev Turčije, da Srbija te-

daj nikakor ne sme upati na povečanje, sedaj uničeno je zadnje sredstvo, s katerim je kralju Milanu mogoče vzdržavati mir in red med svojim za boj pripravljenim ljudstvom.

Da bi Srbija začela sedaj zopet razoroževati, tega nihče več ne verjame. Mlado kraljestvo postavilo je toliko vojsko na noge in vzdrževalo jo toliko časa v največji nestrpnosti ob meji, da je sedaj na kaj tacega težko misliti. Nasprotno pričakuje se vsak trenotek, da nam brzajavna žica prinese usodno vest, da so srbske čete prestopile meje srbskega kraljestva. Le jedno je dvojljivo, proti komu se obrne sovražno podjetje. Zasedejo li srbske vojne čete slavnoznano Kosovo polje, bode li srbska kri pojila zopet ona tla, kakor jih je napajala pred pet sto leti, ali pozabi srbska vojska starega svojega sovražnika in obrne morilno svoje orožje v prsa bratovskega naroda. Različna znamenja kažejo, da se sovražni napor Srbije obračajo proti Bolgarski. Različne vesti, ki se trosijo od bolgarske-srbske meje v svet in ki se nam ne zde nič manj, nego verjetne, so take, da se iz njih sklepati da, kakor bi Srbija povoda iskala za prepir s sosedno Bolgarsko. Nam niso razmere toliko znane, da bi zamogli v tem oziru izrekati posebno sodbo. A to se nam dozdeva, da bi Srbija storila veliko napako, ako bi se hotela na škodo Bolgarije okoristiti. Nesrečna je bila sploh misel, da je Srbija začela se pripravljati ravno zdaj na boj, da je ravno pri tej priložnosti hotela zopet razširiti svoje meje. Prenagljenost pripravila je mlado državo tako daleč, da lahko vsklika: „Naprej ne vem, nazaj ne smem!“ A še hujša zdela bi se nam zmota, ko bi Srbija spustila se v boj z bratovskim narodom bolgarskim.

Listek.

Prokleta!

(Roman Spisal Emile Richebourg; po E. Vacanovi predelavi prosto poslovenil Janko Leban.)

(Dalje.)

Drugi dan je prišla Lavra okoli dveh poludne v palačo Bussières-ovo. Grofinja jo je pričakovala.

„Včerajšnje tvoje besede so me vznemirile, ljuba Lavra,“ spregovori Valentina. „Celo noč sem mislila ná-nje. Ali mi imaš tako imenitne reči povedati?“ — „Kakor hočeš. Stvar se tiče tega, da se ti zagotovi mir, morda tudi, da se rešiš nevarnosti.“ — „Da se rešim nevarnosti!“ klikne grofinja v strahu. — „Zaupala si mi nekoliko o svoji žalosti, ljuba moja Valentina; pa iz lehko previdnih vzrokov mi vender nisi vsega povedala. Pravo prijateljstvo pa je ostroumno. Ali mi zameriš, da sem vse uganila?“ — „Vse si uganila?“ zakliče grofinja drhteč. — „Da. Včeraj sem še dvojila. Tvoja zmedenost pa mi je dokazala, da imam prav.“

Valentina povesi glavo.

„To pa ni nevarnost, o kateri sem govorila,“ nadaljuje perfidna krejatura. „Nevarnost je v njegovi ljubezni do tebe! Kajti on te ljubi, ljubi te do blazenstva!“

Smehljanje se poziblje po ustnicah grofinjinih.

„Ali meniš?“ povpraša. — „Žalibog sem tega gotova.“ — „Tedaj ti je to razodel?“ — „Da.“ — „Kaj ti je rekel?“ — „Povedal mi je, da ga je njegov oče silil, da te je zapustil. Strogi mož je to zahteval kot častno stvar, in ker se je bal, da mu sin ne obupa, ločil ga je od tebe.“ — „O, zdaj umejem vse!“ momljala je grofinja zakrivši si obraz z rokami.

„Potem mi je ubožec opisal, svojo boleost, breznadno svojo ljubezen, globoko, neminljivo svojo žalost!“

Valentina zastoče.

Lavra nadaljuje:

„Videla sem obupajočega ter imela sem z nesrečnikom veliko sočutje!“

Grofinja povzdigne glavo.

„Lavra, Lavra!“ jekne plašno, „ti mu vender nisi povedala, da sem tudi jaz nesrečna.“ — „Varovala sem se tega.“

„Tedaj misli, da ga ne ljubim več?“ — „Draga moja! največ žensk ume, svoje čute zatajevati. A ti nisi taka! Tvoje oko je zrcalo tvojih čutov! Ti sama si izdala svojemu čestilcu, da ga nisi še pozabila!“

„Gorje meni!“ vikne Valentina. — „Vsled tega se mu je nekdanja strast strašno ponovila, tako celó, da se je prav bati!“ — „Nesrečnik!“ zamomlja grofinja. — „Njegova ljubezen je brezmejna. Na vsak način te hoče videti, s taboj govoriti! . . . — „Nemogoče!“ zavpije Valentina vsa plašna. — „Da, to je stalna njegova pomisel! Da to doseže, vse bi skušal, celo s silo bi drl v tvojo sobo, da! jaz celo mislim, da bi se ne bal celo pred tvojim soprogom, če bi mu pot zaprl.“ — „O, in ali mu nisi pojasnila, kako je neumen?“ — „Ljubezni bolnemu človeku naj to pojasnujem! . . .“

„Kaj je storiti? kaj je storiti?“ povpraševala je grofinja vsa iz sebe. — „To je nevarnost, o kateri sem ti govorila, in katere se moraš izogniti.“

„Pa kako? Ni ga sredstva.“ — „Pomisli, če bi med obupnikom, kakeršen je Lucijan in med tvojim soprogom nastal prepir! . . .“

S tem bilo bi za stoletja uničeno prijateljstvo med obema sorodnima državama v neizmerno škodo obeh, in v interesu Srbije kot Bolgarije želimo, da do kaj takega ne pride, da se ne prične boj, o kojem bi le s trpkim glasom zamogla poročati zgodovina slovanska.

Govor ministerskega predsednika grofa Taaffeja

v seji gospodske zbornice dne 15. t. m.

„Desnica visoke zbornice izrekla je proti vladi huda predbacivanja. Predno si dozzolim ob kratkem o njih govoriti, vzamem si prostost prej napraviti nekaj opazk o predlogu manjšine k odstanku 10 adresnega načrta. Častita manjšina je, kakor priča nje predlog k odstanku 10, zadovoljna s tem, da se v vseh deželah in pri vseh narodih Avstrije jednako negujejo njihovi duševni in materialni interesi; vendar meni, da mora izraziti prepričanje, da jednotnost in moč države ne dopuščata dalnjega napredovanja po poti narodnih in državnopravnih koncesij. Nu, jaz bi si pred vsem v pomirjenje častite manjšine dovolil opozarjati naravnost na omenjene besede najvišjega predstolnega govora, kjer še pač poudarja, da vlada v prvi vrsti skrbi za jednotnost in moč države. Vlada do zdaj ni ničesar storila in tudi v bodoče ničesar ne stori, kar bi bilo proti jednotnosti in moči države. Vlada bode vedno imela pred očmi kot trdno načelo: jednotnost in moč države. Vender trdim, da je jednotnost in moč države zavisna od zadovoljnosti, blagostanja in uspešnega razvoja vseh v Avstriji živečih narodov. (Dobro! na desnici.) Jednotnost in moč države potrebujeta te zaslonbe, da se kot krepki izkažete. Saj smo doživeli pred delj časa in tudi pred kratkim, da je bila v nevarnem trenutju moč Avstrije v krepkem združenju narodov. (Dobro! na desnici.) Ne dvojim, da ni v nemški narodnosti pravi patrijotični čut; jaz pripadam tudi nemški narodnosti in laskam si, da imam ta patrijotični čut. A ne morem priznati, da je ta patrijotični čut privilegij jedne v Avstriji živeče narodnosti. (Dobro! dobro! na desnici.) Ta čut imajo — Bogu bodi hvala — reči se sme odkrito in svobodno, vse v Avstriji zastopane narodnosti v popolni meri. (Pohvala na desnici.) Reklo se je — če se ne motim, prvi častiti govornik manjšine je dejal — da bode vlada pač dalje korakala na pričetu poti ter ono, kar bode omenila manjšina, preslišala ter se ne zmenila za to. Dozzolujem si, temu prečastitemu gospodu predgovorniku opomniti, da se v prvi točki popolnoma z menoj strinja, namreč da bode vlada na pričetih potih dalje korakala (Dobro! dobro! na desnici), vender se moram prav ponižno zavarovati proti temu, da vlada ono, kar

se je s tako zgovorne strani, na tako dobro pre-mišljen način omenilo, presliši ter se ne zmeni za to. Na tako zgovoren način izraženi nazori so marveč vlado napotili, da je razmišlja in se ozira na nje. Da-si se vlada vender s temi nazori popolnoma slagati ne more, zavarovati se vender moram proti temu, da se ne zmeni zanje. Dalje je tisti častiti gospod predgovornik dejal, da je avstrijska vlada nesamosvestna. Nu, v istini ne vem, bi li to smatral za poklon. Častiti gospod predgovornik je najbrže hotel na dobrohoten način cikati na to, da se ne slagam z navadnimi, ekstremnimi smermi. Jaz pa bi si dovolil opomniti, da si ne morem nobenega ministerskega predsednika nobene vlade misliti, katera bi mogla obdržati se tudi samo osem dnij, če bi nesamosvestno ravnala. Vlada more storiti napake, to je čisto naravno. Drugi častiti predgovornik kazal je na prejšnji čas, na takozvano staro Avstrijo ter dejal, da se je tedaj prizadevalo centralizovati. Ne morem zanikati, da bi za vlado, za ministerstva, osebito pa za posamičnega ministra ne bila gotovo prav pripravna centralizacija na tak način, kakeršen se je omenjal. Saj je pač mnogo lažje vladati, aparat je mnogo jednostavnejši, če je treba imeti posel samo z jedno narodnostjo, z jednim jezikom. A dovoliti si moram opombo, da, brez ozira na druge razloge, kateri bi bili za to, vprašanje o pripravnosti za ministerstvo ne more biti mero-dajno, marveč da mora vlada ozirati se na položaj, kakeršen je nastal od časa, kateri se je ravno opisal. Potem, če častiti gospod predgovornik o stari Avstriji govori, katera ima zdaj novo obleko in katero v tej obleki ne spozna več, vprašati se vender moram: Katero staro Avstrijo si je mislil? Je-li mislil na Avstrijo za časa Marije Terezije, ali na Avstrijo za časa, ko je bila levica na krmilu in ko so se izvršile najgloblje sezaajoče spremembe v državnem življenju? Dozzolujem si samo, kazati na državne osnovne zakone. A kakor rečeno, kedaj se je spremenila obleka, ali katera dōba se je mislila, ne vem.

Kar se tiče nemščine, govorilo se je o njej zelo zgovorno z leve in tudi iz središča visoke zbornice. Poudarjala se je tudi potreba, da se nemščini dā nekaka prednost. Nu, te prednosti nemščine pa si ne mislim s postavnim varstvom, marveč z lastno močjo in kulturno zmožnostjo zajamčeno, katero moč ima ta jezik. Nemščina zavzima, ker je svetovni jezik, brez vsakega uradnega in postavnega varstva posebno stališče ali mora tako zavzimate. Opozarjam, da je pri osrednjih oblastvih in pri večini deželnih oblastev najbolj rabljena, da, jedin jezik, in da je nihče neče s tega stališča odriniti. A mora se temu stališču nemščine, dejal bi, odvzeti naroden značaj; prednost nemščine opazovati se mora s stališča rabljivosti, in s tega stališča opazovana, dosegla bode

isti učinek, ne da bi se posamične narodnosti, ktere v Avstriji enakopravno živijo, žalile.

Vsakdo bode priznal, da v državi, kakeršna je Avstrija, kjer je toliko različnih narodnostij, ni možno ravnopravnost v tem vprašanju, dejal bi, z zlato tehniko izvesti. Jaz umejem v državnih osnovnih zakonih izraženo ravnopravnost v narodnostnem vprašanju tako, da se nudi narodnostnim priložnost razvijati se.

Če jedna narodnost ali jezik nima moči, tako se razvijati kakor drugi, ne more vlada tega spre-meniti. Tu izkazati se mora lastna moč, in zatorej bodo gledé tega še vedno velike razlike navzlic enakopravnosti in navzlic temu, da ima vlada trdno željo, ugoditi dotičnim določbam državnih osnovnih zakonov, kakor je njena dolžnost. A te razlike se ravnatoko lahko razlagajo in ne more se smatrati, da se jedna ali druga narodnost postavlja nazaj ali se jej daje prednost. Dalje se je predbacivalo, da vlada nima nobenega programa. Nu, priznavam, s podrobnim programom, kakor se godi v nekaterih konstitucionalnih državah, vlada ni nastopila, in sicer iz tega vzroka, ker so avstrijske razmere posebne ter se ne more z njimi ravnati po jedni šabloni, kakor v drugih deželah. V drugih državah, kakor v Belgiji ali Angleski, delijo se stranke v konservativno in liberalno. Zdaj je na krmilu konservativna, zdaj liberalna stranka, in ministerstvo je prilično po polnem na krmilu stoječi stranki in vice versa. Ministerstvo more torej tam govoriti se samo v svojem imenu, marveč v imenu vse stranke, katera je podpira. Tu je lahko, naznaniti program, v tem ko pri nas ne zadostuje, če vlada objavi samo svoje nazore kajti nazori, katere vlada objavi, morajo imeti, tudi upanje, da se mogó izvesti, torej zdanja vlada ni mogla podati podrobnega programa; a njen program je pač znan, in dozzolim si samo opozoriti na Najvišji prestolni govor z leta 1879 in z letošnjega leta.

Dalje je omenjal drugi govornik manjšine, da je vlada omahljiva, in kazal je na svršetek slednjega državnozbornskega zasedanja, ko se je trdilo, da je bila vlada na vseh progah poražena. Dovolil bi si opomniti, da bi, če bi bila vlada popolnem strankarska vlada, mogla vselej po polnem krepko dati svoje izjave, kajti gotova bi bila, da dobi vselej potrebno podporo, a vlada, katera ravno ni strankarska vlada, mora previdno postopati ter se truditi, da tudi to v istini doseže, kar si nastavi kot smoter. Na to je nj. ekselencia omenjal še, da si bode nemščina pridobila kot svetovni jezik vedno večjo razširjenost, a to da se ne bode zgodilo po zakonodavskem potu. Skončal pa je nj. ekselencia svoj govor:

„Ponavljam, da vlada, katera je zdaj na krmilu, prav dobro ve, kako daleč se more iti, kako daleč se mora iti in kako daleč se sme iti.“

Mlada gospa se strese.

„Lavra!“ prosila je, „ne zapuščaj me! Ne zapuščaj me! Svetuj mi!“

Nesrečnica se je sama izročevala sovražnici svoje!

Zdelo se je, da Lavra nekoliko premišlja, potem pa reče naenkrat: „Veš li, Valentina, kaj bi naredila na tvojem mestu?“

„O, govori, govori!“

„No, da se rešiš vsake nevšečnosti, bilo bi najbolje, da mu to, česar te prosi, dozzoliš. Jaz bi se z njim sešla.“

„Lavra, kam li misliš? Kako ga morem tu sprejeti?“

„Tu se ve, da ne! Pa Pariz je velik in tisoč je sredstev, da se najdemo. Zná te slučajno srečati! V kakem drevoredu ali sploh na kakem sprehajališču.“

„Tedaj rendezvous!“ klikne grofinja vsa v strahu. „Kako bi kaj takega smela!“

Lavra se vgrizne v ustnice ter ježno pogleda. Vender nadaljuje prijazno: „Saj sem samo rekla, kaj bi jaz naredila! Bojim se namreč, da se bode tvoj mir kalil, in to sem hotela zabraniti! Sicer ne uvidim, kaj bi bilo slabega pri takem

sestanku! In to toliko bolj, kcr bi z njim ubogega zapuščenca tolažila ter ga morda celo rešila — samomora!“

Grofinja udari v jok.

Malopridnica pa govori dalje: „Pomisli na to, ljuba moja Valentina! Tukaj se stvar tiče eksistence brdkega moža, katerega z jedno besedo lahko pogubiš ali rešiš! Reči ti moram, da sem se skoro zavezala, da te pogovorim, da se z njim sestaneš, in če bi bil izvestno uže včeraj nastal prizor, zelo koben za-te ali za tvojega moža; lahko bi ta ali oni s življenjem plačal!“

Lavra je poskušala vse, da bi grofinjo ostrašila ter jo tako privela do stopinje, ki je imela služiti njeni osveti. A mlada gospa se je vender zmerom še obotavljala. Lavra poskusi zdaj še zadnji udarec.

„Veš li, česa se najbolj bojim?“ povpraša.

Grofinja povzdigne solzne svoje oči.

„Povej mi vse. Ne zamolčuj mi ničesar!“ zajeclja.

„Bojim se, da bi Lucijan klical tvojega moža na dvoboj.“

Grofinja zakriči.

„O, hočem z njim govoriti!“ deje. „Hočem z njim govoriti! Pa kje? in kako?“

„Zanesi se ná-me!“ pravi Lavra živo.

„Tedaj mi boš pomagala?“

„Da.“

„In ali hočeš ostati na moji strani, da me boš varovala, če bo treba?“

„Obljubujem ti to.“

„In kdo mu naznani, da sem zadovoljna, z njim se sniti?“

„Jaz.“

„O, povedi mu, da storim to le iz razloga, da izpolnim tvojo obljubo! Slišiš li?“

„Bodi mirna.“

„Pa kje bi se lahko dobila?“

„Baš premišlujem o tem in menim, da sem prav iztaknila.“

„Potem naj se stvar izvrši jutre, pojutranjem, ko hitro je mogoče!“

Lavra ovije svoje roke okoli Valentine, povleče jo k sebi ter poljubi.

„Hvala Bogu!“ deje, liki m čka mijavka, „le s samim strahom odhajamo!“

(Dalje prihodnjič.)

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V soboto pričela se je v poslanski zbornici državnega zbora adresna debata. Oglasilo se je nič manj nego 71 govornikov, 32 proti in 39 za adresni načrt večine. Vsi govorniki nikakor ne pridejo do besede, kajti inace bi debata trajala kaka dva tedna. Volili se bodo po predlogu o konci debate po zrebanji govorniki. V soboto govorilo je šest govornikov, in sicer dva „Nemško-Avstrijca“ (Carneri in Scharschmid) in jeden „samo — Nemec“ (Heilsberg) proti adresnemu načrtu večine, za adresni načrt večine pa sta govorila Čeh Rieger in Slovenec Šuklje, Trientinec Bertolini govoril je le pogojno zanj. Natančneje poročilo o seji priobčimo jutri. — Danes je zopet seja.

Tuje dežele.

Iz Aten se poroča, da so bili dne 9. t. m. poslani evropskih vlastij in corpore pri minister-skem predsedniku Delyannisu ter mu zapored vsi soglasno svetovali, naj Grčija preneha z oboroževanjem, naj bode zmerna ter se skrbno varuje vsakega nasilnega sklepa, iz katerega bi mogla nastati le nesreča in nevarnost. Ko so vsi poslani zapored izrazili svoje mnenje odšli so in corpore, ne da bi jim bil mogel Delyannis kaj odgovoriti.

V Angleški so priprave za volitve na dnevnem redu. Razni govorniki sklicujejo na dan svoje pristaše ter jim oznanjajo svoj evangelij kot jedino zveličaven za angleško državo. Pred kratkim govoril je tudi Herbert Gladstone, mlajši sin bivšega premierja, ter se poganjal za to, naj se odpravi mesto irskega podkralja ter naj se Irski dovoli samovlada.

Angleži imajo zdaj v vzhodni Aziji mnogo opraviti z Birmanci, kajti vnel se je hud prepir. Birmanski kralj je jako razžaljivo odgovoril na neko pismo britanskega komisarja ter se izrekel ob enem, da se ne briga dalje več za angleške zahteve. Angleški komisar obrnil se je takoj do svoje vlade, naj mu pošlje 8000 mož, da bode mogel s silo postopati proti birmanskemu kralju. Birmanci uvideli so resen položaj in uže se pripravljajo za vojno.

Petrograjski listi poročajo, da se je med Anglijo in Turčijo doseglo polno sporazumljenje. Dr. Wolff porabil je zadrego, v kateri je Turčija vsled dogodkov v Bolgariji ter za Anglijo dosegel ne samo ugoden uspeh glede Egipta, marveč tudi v drugih vprašanjih, kar pa je tajno. Ruski listi izražajo se kaj nezadovoljno o tem tajnem druženju Anglije s Turčijo, češ, da Angleška dobi od Turčije mnoge koncesije, katere pa bodo na škodo Evrope.

Dopisi.

Iz Rudolfovega, 16. oktobra. (Izv. dopis.) Častiti gospod urednik! Stoprv sedaj je dokončano moje potovanje po Dolenjski. Ves zadovoljen sem se vrnil v naše središče. In tem bolj zadovoljen, ko mi je bila tako lepa prilika se ponatančneje prepričati o mišljenji našega prostega naroda in o mišljenji naših za narod in njega svetinjo neomahljivo in požrtvovalno delujočih mož, veljakov. Veseli me, da sem našel večino za nas; a to po nje lastni izpovedbi vsled treznega preudarka in iz gole ljubavi do naroda in domovine. In kako li ne? — Kam hočemo jadrati s sedanjnimi hudourniki, ki domnevajo mnogo za narod storiti, da celo žrtvovati; če nanašajo le blato na njega rameni, v katerem se nahaja toli tujega, strupenobodečega tratovja. Pa dovelj o tem, te divje burke presedajo uže vsakemu narodnjaku-poštenjaku.

Omeniti mi je, da se je med tem časom tudi v našem mestecu mnogo, mnogo spremenilo delomice na boljše, delomice na slabše.

Na vrodu tega meseca se je bil še enkrat oglašil meški žerjav, predno odvesla v srečnejši kraje, a vidi se mu uže, da mu „znano“ mazilo končno le grlo suši in sapo jemlje; kajti vse njegovo hujšanje izvršiti se je moralo prav siloma in le s pomočjo predprege, poldanskega kvarteta na

estradi meške kavarne. Pretipal bi podrobneje dotični dopis iz Rudolfovega v „Slov. Narodu“ štev. 223 l. leta; a ne zdi se mi več vredno krhati pero ob tako politično trhljče, kakršno je nam podal omračen politikar novomeški. *Sit venia vernulae!*

Preprijetno so me tudi iznenadile jezikoslovne črtice znamenitega meškega profesorja klasičnih jezikov, kateremu je „st“ mesto „št“ naglavna pomota, a koučnica „eutz“ mesto „elec“ pa konvencionalno obrazilo vsled lige med framazoni, šulferajnovci in narodnjaki-hudourniki in kakor tako po vsem dovoljeno. Pač škoda velika, za toli bistroumnega malika. Pa vsak ima svoje muhe, torej muhalnik v roke.

Temu veleumu v bližnjem duševnem sorodstvu so meški „Pejevci“ in njih kompare. Domnevam si sicer, da razume stopnjevanje glasnikov — posebno pri čaši — a da si pa doizvoljujejo tako nepotrebne in posiljene zmene, tega bi se ne bil dejal. Pa čudno baš ni, da je te skakeče naše mirno in resno delovanje napravilo besne. Kaj hočemo, tudi teh je trebalo!

Naznanjam Vam, čestiti g. urednik! pri tej priliki, da so naši trije svetovnoznani monosophi, kateri so se znali le pred staro vojsko rogati, poskrili svoje duševne tipalnice, boječ se, da bi se njim še isti mali ostanek ne osmodil.

Tudi sloveči mufti „Han Lagit“ je ponehal metati zarujavelo bojno kopje, katero je dobival iz zaprašene orožarne stare, vojske in visokočestiti agica „Lop“ obsedel je na mestu, katerega je krvavo-zasluženo do sedaj zavzemal in tretji nju pajdaš je sferčal liki črnemu kosu iz zelenega bukovja na vinske gorice.

Sedaj se baje tudi neka pola donaša meškim volilcem; dobijo jo vsi v roke, od kljuna — do klepeca, od longina do kolčina. *Sit quisque eorum benedictus!*

Vidite, gospod urednik, to vse so norci iz našega središča. Res da Vas ne mogo tako zanimati kakor nas, ker so oblečeni v obleko uljudnosti, da ne mori očitni sramež dotičnike. Razvidite pa lahko uže iz tega, kako se čisti politično naše obnebe; narod obsodil je s strogo sodbo hujskače, proroke krivih naukov nespravljalivosti in radikalnega ščuvanja. Tu in tam stiskajo se še posamičniki v kotičku, boječ se liki uharic belega dneva. Huda je narodova obsodba a tudi pravična: *Vox populi, vox Dei!*

Razne vesti.

(Občutki obešenca.) „Pall Mall Gazette“ podaje od nekega radovedneža, kateri se je pred kratkim v navzočnosti mnogih prijateljev „deloma“ obesil, naslednji popis. Poročevalec piše: Prinesla se je dobra močna vrv. Pritrdila se je na strešni tram v šupi. Jaz sam sem potegnil za vrv, da se uverim, da se ne raztrga. Potem sem si dal zavezati oči ter sem stopil na stol. V tem trenutku sem bil tako slab, to priznavam, da sem prebledel in se tresel. Kmalu pa sem dobil zopet popolno zavest. Utaknil sem glavo v zanjko ter dal znamenje. Čutil sem, kako so odzeli stol izpod nog. Krepak sunljaj, in jaz sem čutil hudo bolečino v vratu, kakor bi bil ovrtnik naenkrat postal preozek. Zdaj pride poseben del moje skušnje. Po prvi bolečini, katera je bila huda, izgubil sem zavest. Zdelo se mi je, da sem na drugem lepšem svetu. Plaval sem, tako se mi je zdelo, v oljnatem morju. Čut je bil sicer prijeten. Lahno plavajoč po svetli tekočini opazil sem v daljavi dražesten zelen otok. Tega sem želel doseči. Plaval sem zadovoljno tja. Morje spreminjalo je vsak trenotek barvo; jedenkrat je bilo zlato, v naslednjem trenotku zeló rudeče; a barva ni bila nič groznega. Morje kazalo je v istini vse barve mavrice, rumena in rudeča bili sta najjasnejši. Vedno bolj sem se bližal otoku. Nenadno skoči iz tal cela vrsta čudno spremenjenih obraz, katerih obrazi so mi bili znani. Konečno dosegel sem suho zemljo. Začul sem krasne glasove, človeške in tičje. Plaval sem polagoma do obali ter ležal kakor dete v zibel, nekoliko oslavljen, kakor mislim, zaradi plavanja v olji. Naposled odprem oči. Očarlana dražest je takoj zginila. Obrazi opazovali so me še vedno z živo radovednostjo, a zapazil sem, da

so moji znanci. Bolečina v mojem vratu bila je huda. Zdaj sem bil popolnoma pri zavesti. Moji prijatelji so me na srečo pravočasno odrezali. Bil sem še vedno slab — preslab, da bi mogel takoj zadovoljiti radovednost mojih prijateljev. Ko sem sopet mogel govoriti, pripovedoval sem svoje skušnje. Da-si sem dražestno opisal prizore, vender nobeden ni hotel za manoj poskusiti. Označevali so moje delo kot junaško, a nikomur ni palo na um, da bi bil isto storil. Dejali so, da sem bil tako smrtnobleden.

(Odločen soprog.) V Farnwellu dogodilo se je pred nedolгим sledeče: Ravno ko je imel odpeljati se vlak, prijezdi v najhujšem diru nek mož in popraša hlastno več znancev, so li videli kaj njegovo soprogo. Potrdilo se mu je, da sedi v tretjem vozu z nekim sosedom, na kar ta ves srečen vsklikne: „Hvala Bogu, prišel sem vender še o pravem času!“ Na to plane hitro proti dotičnemu vozu. Navzoči, katerim je bilo znano, da je temu sosed ženo odpeljal in da jo mislita sedaj na ptuje popihati, se niso malo prestrašili, ko so ga videli teči proti vlakcu, kajti mislili so, da bode izvršil kak zločin na svoji soprogi, ali njenem zapeljivcu, ali pa na obeh. A nič od tega! Odprl je le toliko železniški voz, v katerem je sedela soproga, da ji položi v naročje zavoj z besedami: „Tako, tu imaš še tvojega otroka in sedaj pojdi, kamor hočeš!“ Ko je precej na to odpiskal vlak, povabil je soprog vse navzoče znance na kozarec vina, pri katerem so se prav dobro zabavali.

(Sovražnik kalendarskim imenom) V Londonu živi posebež, mr. Chazal, kateri daje svojim otrokom samo živalska imena. Najstarejša hči se imenuje „slavec“, druga „škorjanec“, sin „lev“ in mali dojenček v zibelki ima ime „hijena“. Duhovnik se je vselej branil, otroke krstiti na taka imena, a mr. Chazal je daroval neizmerne svote za uboge tor tako duhovnika omehčal. Kot posebnost naj omenimo, da sta gospodičini „slavec“ in „škorjanec“ pred kratkim pri pevski skušnji propali.

Domače stvari.

(Imenovanja.) Pravna praktikanta pri deželni sodnji v Ljubljani gg. Fran Kobler in Adolf Roschanz in pravni praktikant pri okrožni sodnji v Rudolfovem Karol Grebenc imenovani so avskultanti za Kranjsko.

(Štiridesetletnico) svojega službovanja obhajal je včeraj tukajšnji poveljnik deželne žandarmerije c. kr. major Roman Gramposič. Svečar dobil je od vseh strani obilo častitk. Gospod deželni predsednik baron Winkler mu je osebno čestital.

(Prememba posestva.) Gospod Adolf Hauptman kupil je v Slonovih ulicah hišici št. 10 in 11, dozda lastnina gospe Veitove, za 6000 gold. Po novem letu napravi novi gospodar tu zalogo oljnatih barv, lakov in firnežev itd.

(Most čez Kolpo.) Dne 15. t. m. ob 10. uri dopoludne dovršil se je most čez Kolpo pri Vinici pod nadzorstvom gospoda nadinženirja Kamila Bedekovića kot zastopnika kralj. hrvatsko-slavonskega deželnega odbora, kakor tudi kralj. inženirjev Ljudovika Eisenhuta in Avgusta Pisačića. Pri tej priliki bil je navzočen gosp. Janez Müller kot zastopnik kranjskega dež. odbora, c. kr. inženir Emanuel Wiesznički kot tehnični stavbinski svetovalec in Matija Vrtin kot načelnik črnomaljskega okrajnega odbora. Most je slovesno blagoslovil gosp. župnik Jurij König iz Vinice; slavnosti blagoslovljenja udeležila se je mladež iz Kranjske in Hrvatske. Most bil je okrašen na kranjski strani s cesarskimi in narodnimi, na hrvatski strani pa s kraljevimi in hrvatskimi zastavami.

(Davica) prikazala se je v Kosezah, v trnovski župniji, kakor se nam od tam poroča. Te dni umrli so baje uže trije otroci.

(Petstoletnico,) odkar je bila posvečena, obhaja letos stolna cerkev sv. Justa v Trstu. Posvetil jo je škof Henrik pl. Wildenstein dne 27. novembra 1885. Cerkevna slovesnost obhajala se bode 31. t. m. do 2. novembra.

(Otrok utonil.) Z Brda se nam poroča: Dne 12. t. m. med 11. in 1. uro popoldne padel je triletni sinček vdove Marije Lipovšek iz Vidma pri Spodnjih Kosezah v potok in je utonil. Stvar se je sodnji naznanila.

— (V deželni zbor goriški) izvoljen je bil dne 17. t. m. pri dopolnilni volitvi jednoglasno g. dr. Anton Gregorčič, profesor v osrednjem semenišči v Gorici.

— (Rudeč prah iz Sahare.) Iz Celovca se poroča, da je dne 15. t. m. po noči ob 11. uri ob južnem vetru deževalo prah. Čuvar na mestne cerkve stolpu je opazoval to prikazen. Prah ostal je navzlic obilemu dežju med razpokami strehe. To je tenak rudečkasto-rumen prah, kakeršen se nahaja v Sahari. Mogočni južni vetrovi zanesli so ga iz Sahare v Celovec.

— (Potres.) Iz Celovca se poroča, da je bil tam predvčeranjim ob 3. uri 57 minut zjutraj tako močan potres, da so se postelje kar zibale.

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Pariz, 18. oktobra. „Univers“ in „Français“ objavljata brzojavko od misijonarja Martina iz Saigona z dné 17. oktobra, da so Anamci razmesarili deset domačih duhovnikov in 7000 kristijanov.

Sredéc, 18. oktobra. Vlada sprejela je v kolektivni noti izražen svét veleblastij ter sklenila, z ozirom na postopanje Srbije, večidel bolgarskih čet poklicati nazaj ter tam pustiti le slabe garnizije, dokler se vlasti ne izrečejo definitivno o usodi vzhodne Rumelije.

Cetinje, 18. oktobra. Razdelilo se je obilo streliva in se izdal razglas, da so vse priprave za vojno gotove.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 19. oktobra.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	81.85
„ „ srebri	82.30
Zlata renta	108.40
5% avstr. renta	98.45
Delnice narodne banke	853.—
Kreditne delnice	283.—
London 10 lir sterling	125.25
20 frankovec	9.95 ⁵
Cekini c. kr.	5.93
100 drž. mark	61.60

Tuji.

Dné 17. oktobra.

Pri Maliči: Pollak in Kalcher, potovalca, z Dunaja. — Mimič iz Slavonije. — Dr. Frank, odvetnik, s soprogo, iz Humpoleca. — Gschikay, potovalec, iz Heba. — Goldscheider, potov., iz Jägerndorfa. — Dr. Poznik, c. kr. bežnik, iz Rudolfovega. — Estrl, uradnik, iz Železne Kaplje.

Pri Slonu: pl. Radecky iz Berolina. — Amberger, trgovec, in Spielmann, krošnjar, z Dunaja. — Küss, umirov. uradnik, s soprogo, iz Pörschacha. — Dr. Brezinsček s soprogo z Zlatara.

Umrli so:

Dné 17. oktobra. Terezija Vodišek, delavčeva hči, 10 dni, Karlovska cesta št. 15.

V civilni bolnici:

Dné 14. oktobra. Peter Vodnik, kamnosek, 62 l. — Marija Kurent, kočarica, 46 l., za rakom v želodci.

Tržne cene.

V Ljubljani, 17. oktobra.

Hektoliter banaške pšenice velja 7 gld. 20 kr., domače 6 gld. 34 kr.; reš 5 gld. 36 kr.; ječmen 4 gld. 55 kr.; oves 3 gld. 9 kr.; ajda 4 gld. 6 kr.; proso 5 gld. 20 kr.; turšica 5 gld. 40 kr.; 100 kilogramov krompirja 2 gld. 41 kr.; leča hektol. po 8 gld. — kr., bob 8 gld., fižol 8 gld. 50 kr. — Goveja mast kilo po 90 kr., сало po 80 kr., špeh po 54 kr., prekajen pa 66 kr., maslo (sirovo) 84 kr., jajca 2½ kr., liter mleka 8 kr., kilo govejega mesa 64 kr., telečjega 62 kr., svinjsko 60 kr., drobniško po 35 kr., — Piške po 40 kr., golob 17 kr.; 100 kilo sena 1 gld. 87 kr., slame 1 gld. 78 kr. Seženj trdih drv 7 gld. 60 kr.; mehkih 5 gld. 50 kr. — Vino, rudeče, 100 litrov (v skladišči) 24 gld., belo 20 gld.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanja barometra v mm	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
17. oktbr.	7. zjutraj	740.90	12.6	bzv.	megla	0.00
	2. pop.	739.80	18.2	szpd. sr.	jasno	
	9. zvečer	740.30	12.6	szpd. sl.	d. obl.	
18. oktbr.	7. zjutraj	738.54	10.0	bzv.	obl.	0.90
	2. pop.	737.18	16.2	„	p. js.	
	9. zvečer	737.60	9.8	„	p. js.	

Odgovorni urednik J. Naglič.

Srečke

z dné 17. oktobra.

Dunaj: 52 69 4 36 46.
Gradec: 86 40 31 15 89.

Vožni red Rudolfove železnice,

veljaven od 1. oktobra 1885.

Ljubljana-Terbiž.

Postaje	Osobni vlaki		
	1. 2. 3. razred zjutraj	1. 2. 3. razred dopolud.	1. 2. 3. razred zvečer
Ljubljana, juž. želez. odh.	6.40	11.40	6.35
Ljubljana, Rud. želez. „	6.44	11.45	6.39
Vižmarje	6.53	11.55	6.48
Medvode	7.04	12.07	6.59
Loka	7.17	12.21	7.12
Kranj	7.31	12.38	7.26
Podnart-Kropa	7.48	12.56	7.43
Radovljica (m. p.)	8.05	popol.	8.—
Lesce-Bled	8.12	1.24	8.08
Javornik	8.29	1.46	8.25
Jesenice	8.39	1.57	8.33
Dovje	8.56	2.18	8.49
Kranjska Gora	9.21	2.48	9.11
Rateče-Bela Peč	9.37	3.03	9.24
Terbiž prih.	9.55	3.20	9.38

Terbiž-Ljubljana.

	po noči	popol.	zvečer
Terbiž odh.	12.36	1.10	6.20
Rateče-Bela Peč	1.01	1.30	6.39
Kranjska Gora	1.22	1.46	6.53
Dovje	1.55	2.19	7.19
Jesenice	2.23	2.43	7.41
Javornik	2.30	2.50	7.48
Lesce-Bled	2.56	3.15	8.13
Radovljica (m. p.)	3.03	3.22	8.21
Podnart-Kropa	3.27	3.44	8.44
Kranj	3.47	4.02	9.03
Loka	4.06	4.20	9.20
Medvode	4.21	4.34	9.34
Vižmarje	4.34	4.46	9.46
Ljubljana, Rud. žel. prih.	4.44	4.55	9.55
Ljubljana, juž. žel. „	4.50	5.—	10.—

Mnogo tisoč

oseb je vsled pregleda in navoda knjižurice „Der Krankenfreund“ (Priatelj bolnikom) z preprostimi domačimi zdravili samo ozdravelo. Nobeden bolnik naj torej — naj uže boleha na katerikoli bolezni — ne zamudi, naročiti si malo knjižico iz Richterjevega zalagateljskega zavoda v Lipsiji. Treba pisati tja le na korespondenčnem listku in knjižica se mu vpošlje brez stroškov. (147) 21-2

Prvo berilo in slovnica za slovenske ljudske šole

sestavila

Razinger in Žumer,

založila

(148)

Kleinmayr & Bamberg,

pripuščeno je od vis. c. kr. naučnega ministerstva, da se uvede v učilnice ter se hode pričelo razpošiljati še sredi meseca oktobra t. l.

V našem založništvu je izišel na svetlo

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčič-eve.

Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotržnica v Ljubljani.

„THE GRESHAM“

zavarovalna družba za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijsko:

Dunaj

Giselstrasse št. 1
v lastni hiši

Podružnica za Ogersko:

Budimpešta

Fran Josipov trg št. 5, 6
v lastni hiši

Aktiva družbe frk. 87 284 420 —
Letni prejemek zavarovalnin in obrestij dné 30. junija 1884 „ 17 134 226,05
Izplačila na zavarovalne in rentne pogodbe in kot take nazaj kupljene itd. od početka družbenega obstanka (1848) znašajo več nego „ 149 800 000,—
V poslednjih dvanajstih mesecih prometne dōbe predložilo se je družbi za „ 63 992 275,—
novih zavarovalnih pogodb, in je vsled tega skupna svōta od početka družbenega obstanka predloženih pogodb narasla na „ 1 24 770 129,55
Izkaze in vsa druga pojasnila podaje

generalno zastopništvo v Ljubljani, Tržaška cesta št. 3, II. nadstropje

Val. Zeschko.

(70) 10—7

Samo ta mesec še

Budimpeštanske
razstavine

srečke po 1 gld.

11 srečk
10 gld.

Glavni dobitek v gotovini

100.000 gld.

(159) 3

Dalje 20.000 gld. 10.000 gld. 5000 gld. a. v. itd. 4000 dobitkov

Upravništvo razstavine loterije v Budimpešti, Andrassy-jeva ulica 43.

Tiskata in zalagata Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani